

Tantárgy neve: A művelődéstörténet könyvtári vonatkozásai II.	Kódja: NBP_IK102K4	Kreditszáma: 4
A tanóra típusa (ea./szem./gyak./konz.) és száma: heti 4 óra előadás		
Az értékelés módja (kollokvium/gyakorlati jegy/egyéb): kollokvium		
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2. félév		
Meghirdetés gyakorisága: tantervi háló + igény szerint		
Oktatás nyelv (ha nem magyar):		
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):		
Tantárgyleírás		
Oktatási cél:		
<p>A kurzus során a hallgatók betekintést nyernek a magyarországi művelődéstörténet könyvtári, könyv- és olvasmánytörténeti, sajtótörténeti, nyomdászattörténeti stb. fejezeteibe a kezdetektől egészen napjainkig. Az itt megszerzett ismereteket reprodukálva és új szempontok szerint újrendezve a kurzus résztvevői képessé válnak művelődéstörténeti összefüggések felismerésére és értékelésére.</p>		
Kialakítandó / fejlesztendő kompetenciák:		
Általános kompetenciák		
<ul style="list-style-type: none"> – Egyetemes emberi értékek. – Interkulturális nevelési programok alkalmazása. – A tanulók műveltségének, készségeinek, és képességeinek fejlesztése, ennek alapján az adott tudományterületen a kutatási eljárások megismertetése. – Az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák fejlesztése. 		
Szakmai kompetenciák		
a) szakmai ismeretek:		
<ul style="list-style-type: none"> – Ismeri az művelődési és eszmei áramlatok főbb elveit a XVIII. század végétől – Ismeri a könyv- és a könyvtári kultúra, valamint az időszakai sajtó szerepét a polgárosodás és a nemzeti öntudatosodás folyamatában – Átlátja az újfajta információhordozók (médiumok) megjelenésének és terjedésének jelentőségét és folyamatát – Tájékozott az egyetemesség könyvtárügyi értelmezéséről – Ismeri a magyarországi könyvtári struktúrát és a fontosabb intézményeket a hazai könyvtárügyben a különböző korszakokban 		
b) szakmai képességek:		
<ul style="list-style-type: none"> – Képes művelődési és eszmei áramlatok 18. századtól napjainkig tartó folyamatának értelmezésére – Képes ismereteit rendszerezve értelmezni a médiumok terjedésének okait és következményeit – Képes rendszerben látni a hazai könyvtárügy bázisintézményeit és ismeri a hazai könyvtári stratégiát és kialakulásának irányelveit 		
Attitűdök:		
<ul style="list-style-type: none"> – Elkötelezett a hazai könyvtárügy megismerése iránt a különböző történeti korszakokban – Tudatos érték közvetítést vállal a nemzeti kulturális értékek átörökítése iránt. – Világnézeti és politikai elfogulatlanság, tolerancia jellemzi. – Törekszik a globális szemléletmód, a nemzeti és európai identitástudat kialakítására, 		

továbbá a tanulókat önálló véleményalkotásra ösztönzi.

- Támogatja és tiszteletben tartja a tanulók nemzeti, európai, etnikai, vallási, illetve lokális azonosságtudatát, kulturális identitását, annak megőrzését.
- Elkötelezett a hazai könyvtárügy megismerése iránt a különböző történelmi korszakokban

Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése:

1. hét, február 2.

Téma: A könyvtárak a művelődés rendszerében. A könyvtártörténet jelentősége

2. hét, február 9.

Téma: Az ókori könyvtárak

3. hét, február 16.

Téma: A középkori könyvtárak

4. hét, február 23.

Téma: A kora újkor és a felvilágosodás könyvtárai

5. hét, március 1.

Téma: A középkori Magyarország könyvtárai

6. hét, március 8.

Téma: Humanista gyűjtemények. Bibliotheca Corviniana

7. hét, március 15. – munkaszüneti nap

8. hét, március 22.

Téma: A magyarországi és erdélyi könyvtárak

9. hét, március 29. - április 1. Tavaszi szünet

10. hét, április 5.

Téma: Egyházi könyvtárak a Kárpát-medencében

11. hét, április 12.

Téma: A magyarországi nyomdászattörténet vázlata

12. hét, április 19.

Téma: A polgári kor könyvtártípusai, könyvtárai

13. hét, április 26.

Téma: Híres magyar könyvgyűjtők

14. hét, május 3.

Téma: A magyarországi könyvtártörténet 1945 után

15. hét, május 10.

Téma: A helyi könyvtártörténetírás módszertani kérdései

Oktatásszervezés:

- Az órák időpontja és helye: kedd, 13.40-17.10, A/128
- Az óra megtartásához interneten elérhető digitális archívumok szükségesek.

A kurzus teljesítésének a feltételei:

- Fogalom – évszám feladat megoldása a szóbeli vizsga előtt előre egyeztetett időpontban.
- Eredményes szereplés a szóbeli vizsgán.
- Sikertelen szóbeli vizsga esetén utóvizsgára van lehetőség, a Tanulmányi és vizsgaszabályzatban meghatározott előírások szerint.

• a megszerzett ismeretek értékelési módja:

- a) A fogalom – évszám feladat megoldásának értékelése pontozásos rendszerrel történik (Százalékos ponthatárok: 95% - 80% - 65% - 50%)
b) A feladatok értékelése összevetésre kerül a szóbeli vizsgán nyújtott teljesítménnyel.

• **a szóbeli vizsga tételsora:**

1. A könyvtárak a művelődés rendszerében
2. A könyvtártörténet tárgya, határterületei és jelentősége
3. A könyvtárak létrejötte, az ókori mezopotámiai, egyiptomi, kínai és indiai könyvtárak
4. Az ókori görög és római könyvtárak
5. A középkori bizánci, arab (iszlám) és nyugat-európai (egyházi és világi) könyvtárak
6. A reneszánsz könyvtári kultúra jellemzői, fontosabb intézményei
7. A kora újkor (XVI-XVIII. század) könyvtártípusai és fontosabb gyűjteményei
8. A könyvtárak belső munkájának jellemzői a kora újkorban és a felvilágosodás idején
9. A középkori Magyarország könyvtártípusai, fontosabb gyűjteményei
10. A humanista gyűjtemények Magyarországon; a Bibliotheca Corviniana
11. A magyarországi és erdélyi könyvtárak a XVI-XVII. században
12. A magyarországi és erdélyi könyvtárak fejlődése a XVIII. században
13. Egyházi könyvtárak a Kárpát-medencében
14. Magyarországi nyomdásztörténet I. (katolikus nyomdák)
15. Magyarországi nyomdásztörténet II. (protestáns nyomdák)
16. A magyarországi könyvtári kultúra általános jellemzői a polgárosodás időszakában és a polgári korban (1802-1867), különös tekintettel az Országos Széchényi Könyvtárra
17. A polgári kor (1789-1945) könyvtári struktúrája, könyvtártípusai és fontosabb intézményei
18. Híres magyar könyvgyűjtők
19. Az ún. hagyományos könyvtártípusok fejlődése a második világháborút követő évtizedekben
20. A magyarországi könyvtárügy és a könyvtári struktúra fejlődése a szocialista modernizációs kísérlet időszakában (1945-1989)
21. A magyarországi könyvtárügy fejlődési tendenciái a rendszerváltás után (1990-2009)
22. A helyi könyvtártörténetírás módszertani kérdései

Kötelező irodalom (prioritási sorrendben):

Bényei Miklós: *A művelődéstörténet könyvtári vonatkozásai 2.* – Eger : EKF MII, é. n. – A főiskola e-learning oldalán elérhető elektronikus tananyag

Madas Edit – Monok István: *A könyvkultúra Magyarországon a kezdetektől 1800-ig.* – Budapest, 2003

Monok István: *A művelt arisztokrata. A magyarországi főnemesség olvasmányai a XVI-XVII. században.* – Budapest-Eger, 2012

V. Ecsedy Judit: *A könyvnyomtatás Magyarországon a kézisajtó korában (1473-1800).* – Budapest, 1999

Ajánlott irodalom:

Kosáry Domokos: *Művelődés a XVIII. századi Magyarországon.* – Budapest: Akadémiai K., 1996.
Magyar művelődéstörténeti lexikon (Budapest 2003-2012) – a témánkhoz kapcsolódó szócikkek
(A további ajánlott irodalomjegyzéket lásd a tananyagban.)

Szakfelelős: Dr. Kis-Tóth Lajos főiskolai tanár, Médiainformatika Intézet, ktoth@ektf.hu

Tantárgy felelőse: Dr. Monok István egyetemi tanár, Médiainformatika Intézet, Kulturális

Örökség Tanulmányok és Művelődéstörténet Tanszék, monok.istvan@ektf.hu

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Czeglédi László főiskolai docens,
Médiainformatika Intézet, Humáninformatika Tanszék, laszlo.czegledi@ektf.hu

Az oktató fogadóórájának időpontja, helye és a bejelentkezés módja:

Dr. Czeglédi László: hétfő, 10:30-11:30, A/212. Bejelentkezés email-ben.

Az oktató által előnyben részesített elérhetőség: e-mail

A csoportos online kommunikáció módja és helye: a tanegység e-learninges felülete:
elearning.ektf.hu